

■ CONVIVENZA

Vu chliina und groossa Üssafordariga

VUR LEONIE BARANDUN-ALIG*

Und wäss mäschtsch düuw pruaflich? «Hüßs-frau». «Aa...» ... und de nit mee. As «Aa...» – mit ama Blick, als hatti grät gseit, i sigi grundsatzlich nit im Schtänd und plibi jatz hält daheima. As «Aa...» wà epanamàal au sevl heisst wia: z wenig gschiid?, z wenig eergizig? odar apa – und ds sab faalti de nu – z füül zum gää ga schäffa?

As argarat mi au hit nu epanafart, wenn miini Koleegana sagant, däss «daheima si» fir schii z wenig sigi. Däss schii an Üssafordarig brüüchant und net nū ggetta und putza welandi. De han i de teecht, däss schii fir d Üssafordarig amàal hattant sella eis vu miina zween Batzgara ha, wenn sch grät ina schwiriga fiif Minütta gha hant. Und wella tuan i au net älbig putza odar ggetta. I wetti au net älbig, däss as ragnat – wens ragnat.

Fir mi isch as sogàar dia greescht Üssafordarig, wàn i bis jatz gha han. Miini eerscht «Àarbat» oni an einziga Täg Schual odar Studium. Kai Àanig vu gäär Niit.

Ds sab het scho bir Geburt ägfanga. I bin jo net amàal sichar gsi, däss as afàat – wàs ägfanga het. Ds sab het schi de abar hantli gandarar ... Drnàa het ma as Faaschapoppi daheima, weiss abar villfach net, warums jatz grät aso griina muass. Vorhar han i miini Àarbat chenna, i han gwissa wàs i màcha und au, däss i s guat màcha. Abar uf zmàal ischt schiar jedi Schtund an Üssafordarig gsi. I han au an schuppa Engscht gha. I cheni ds sab gäär net – an Mamma si. Däss as schtaarba chentti odar i àllas varcheert màcha. Au wenn as in dr Nàcht gschlàffa het, bin i àllpott ga luaga, ob as

nu schnüüfa tiagi – däss chliina Menschli. Dua ischt de ggetta und putza miini chlinnscht Soorg gsi.

Amàal a Moment alei si Agits au nimma. Familiana brüüchant au kei Hilitiir mee, ma het nammlu àlbig Gselltschäft! Bei rasiara tuat ma nūme, wenn sab in Kombinazioo mit tuscha gait und net grät eis vu da Geefli probiart ds Tuschnittal z triicha odar in Tuschi z reppla.

Choman sch de eltar, chomant àndari Üssafordariga. Zum Bischpill fragan sch eim dr gänz Täg nauwis. Sàcha wà ma na gaara archlaart, Sàcha wà sch nu net wissa miant, Sàcha wà schi nu niit àgaant und ds Schlimmschta: Sàcha wà ma salber net weiss und schi salbar au nu gäär nia uberleit het.

Epa gheeran sch oder sagan sch au Sàcha, wà ma als Mamma wenigar Fraud het. De fraagt ma schi de widar, wevl ma varcheert gmàcht het mit dr Arzjig. «Schàam» ischt glaub i au as Woort, wà jedi Mamma kennt, sobàald sch Chind het, wà reda chentt. Zum Bischpill wenn dr Buab in dr Chilcha vor dr Kommunioo zmàal in einara Lüti fraagt: «Fir weer ischt der Pokàal?»

Und wenn i ds fiifta Màal ds Ggliicha saga und abar ggli niamer züuwaglosst het, de waari au liabar in miinam àalta Büro

und taati nauwis korrigiara odar zwagg pringa. In einara Rüuwa, mima Ggafee uf am Tisch.

Abar de lachant sch eim de wider desch haarzi-gan à, däss ma gänz nau weiss, ma het nu nia an greessara Loo fir an Àarbat brcho und ma wetti au kei Minütta missa – odar uf àll-fell net grät an schuppa...

Jatza sind sch in dr Schual und im Chindar-gàarta. I han widar gnuag Zit zum Hundekirs ga. Au mit Piji han i ägfanga-ganz an gfrauti Sàch. D Jàgd und nüuw au ds Fische sind widar as groossas Teema. Au im Gàarta isch as besser gliffa àls au scho. D Geefli hant an u Fraud an da Meloona und da Fricht und gäär kei Fraud me an da hüffa Zucchetti.

Wasch miina Buab amàal gfraagt hant, wàs schiini Mamma schäffi, het ar gseit: «Schi ischt miini Mamma und schii het u gaara Tiari – au tooti.»

Valicht ischt ds sab ds neechscha Màal miini Àntwoort uf d Fràg, wàs i màchi.

* Leonie Barandun-Alig (35) ist verheiratet und Mutter zweier (Vor-)Schulkinder. Sie ist im Vorstand der Walserversvereinigung Graubünden sowie der Internationalen Vereinigung für Walsertum und «mag Tiere sehr gerne – auch tote.»

Wörterliste

Düuw – ds sab faalti de nu –	Du – das fehlte noch
epanafart –	manchmal
ggetta –	bügeln
welandi –	möchten
teecht –	gedacht
Batzgara –	Kleinkinder
Àarbat –	Arbeit, Anstellung
afàat –	anfängt
hantli –	schlagartig
drnàa –	danach
Faaschapoppi –	Baby in den Windeln
griina –	weinen
a schuppa Engscht –	viele Ängste
varcheert –	falsch
àllpott –	immer wieder

Vernissascha da La Grischa 2 en il Teater da la citad da Cuir

■ (mc) Sonda saira ha Corin Curschellas arranschà ina festa bumbastica per ses 60avel anniversari en il Teater municipal da Cuir. Cun questa chaschun ha la Chasa Editura Rumantscha realisà en la Cafèbar dal Teater la vernissascha dal cudesch da chanzuns biling La Grischa 2. La Triada cun las chantaduras Astrid Alexandre, Corin Curschellas ed Ursina Giger han chantà pliras chanzuns e la manadra da la CER Anita Capaul ha preschentà ensem cun l'illustratur Donat Caduffe l'autura dals texts accompagnonts Laura Decurtins il nov opus.

■ NOVITADS WWW.RTR.CH

Nov eclat tar Mustér Sedrun Turissem

2015 èsi stà la vischnanca da Tujetsch che ha visà la cunvegna da prestaziun cun Sedrun Mustér Turissem e procurà per gronda discussiun. Questa giada èsi la vischnanca da Mustér che procura per testas cotschnas.

Sin squitsch da la vischnanca da Mustér è numnadamain la cunvegna da prestaziun tranter Mustér Sedrun Turissem (SMT) e las Penticularas da Mustér vegnida visada sin l'avrigl 2017. Dapi 2014 è il biro da turissem a Mustér numnadamain integrà tar las penticularas e tar il spurtegl da la Viafier retica. Cun ina cunvegna da prestaziun avevan las Penticularas Mustér surpiglià ils dus biros e la tgira da l'infrastructura d'informatica e telefonia da SMT. Sco quai che l'acziunari principal Marcus Weber di na chapeschia el betg questa decisiun. «80% dals giasts da vacanzas èn gia ad Acletta e mo 20% èn en il vitg.» Tenor Weber è quai la faussa decisiun. Pli fitg sa vilenta el dentant che questa visada è vegnida fatga be a scrit. «Mai vilenta ch'ins n'ha betg il curaschi da communitgar quai ordavant en in discurs.»

Da la vart da Sedrun Mustér Turissem han ins reagì sin il squitsch da la vischnanca da Mustér, ha ditg Curdin Brugger, il president da SMT. La vischnanca da Mustér haja sur pli lung temp adina puspè fatg attent ch'ils lieus dals biros na cuntentian betg. SMT haja lura decidì da visar la cunvegna cun las penticularas.

La vischnanca da Mustér na vul il mument betg prender posiziun. Tenor il president da vischnanca Francescg Cajacob è ina grupp da lavur ussa londervi d'evaluar tge lieu ch'è il pli adattà per il biro da turissem en la vischnanca da Mustér. Per las penticularas munta quai ch'ellas vegnan ad ir pertutgant il marketing atgnas vias e betg sco quintà communabel cun SMT, di Marcus Weber. Ma era tar la purschida per la charta da giasts dettia quai probabel midadas. Las penticularas na possian betg far ad SMT ina uschè buna offerta per laschar ir ils giasts gratuit cun la penticulara.

Grace San Murrezzan

Lanteriur hotel La Margna visavi la staziun vegn renovà cumpletta-main ed engrondi cun in edifiziu annex. La substanza architectonica da l'hotel vul la grupp exclusiva «Grace Hotels» restaurar cun premura, ed il nov alloschi vul ella lura preschentar l'atun dal 2019. Il nov hotel Grace San Murrezzan vegn ad esser in hotel da la classa da luxus cun 56 stanzas e suitas, trais restaurants ed ina gronda partiziun da Spa sin ina surfatscha dad 800 meters quadrat. L'hotel resta avert 10 mais.

Seniors fan flashmob

Passa 300 senioras e seniors èn s'entupads a Cuir per far in uschenumnà flashmob. Els han sautà tar la chanzun «Mit 66 Jahren» dad Udo Jürgens a chaschun dal di internaziunal da persunas pli passadas. Sonda avantmezdi curt avant las 11.00 èn passa 300 senioras e seniors sa rimnads sin la Piazza Alexander a Cuir. La raschun è stada in flashmob. Pia in'acziun en quel senn spontana, mo ils sautunz e sa chapescha ils organisaturs savevan da quai. Ils passants èn vegnids surprais.

77 Bombay Street, la band svizra, fa il song uffical per il Campiunadi mundial da skis a San Murrezzan.

Song per il campiunadi mundial

77 Bombay Street scrivon il song uffical per il Campiunadi mundial da skis 2017 a San Murrezzan. Quai è vegnì enconuschent per cas durant la seduta dal cussegl communal. N'anc betg cler saja sche la band vegnia er a dar in concert al cumenzament da

la stagiun da skis a San Murrezzan. Pussaivel saja ch'il song dal campiunadi saja gia d'udir lura, numnadamain ils 10 ed 11 da december 2016. Quai ha ditg Richard Dillier, il president da la cumisiun da turissem da San Murrezzan en il cussegl communal.

Accident da chatscha a Mustér

Il venderdi en damaun ha in chatschader sajettà per sbagli sin ses collega da chatscha en la regiun da Run Foppa. Durant ina chatschada sa chattavan plirs chatschaders en in territori stip cuvert cun gaud, e dus chatschaders eran sa postads pli-nengiu, sco la polizia chantuna-

la scriva. In dals dus chatschaders ha lura manegia da vesair ina selvaschina. El ha sajettà sin il tshieriu supponì, tutgà ha el dentant ses collega da chatscha. Quel è vegnì tutgà a la coissa e blessà grevamain. La Rega ha transportà l'um en l'ospital chantunal a Cuir.

■ L'AURA

Aura variabla e pli frestg

Situziun generala: Ina front d'aria freida ha cuntanschì ier la Svizra. Al cumenzament da l'emna sa rinforza la zona d'aria sitga e la zona da pressiu bassa s'allontanatescha plaunsieu.

Oz. La damaun anc per gronda part neblì, il suentermezdi per gronda part sulegliv. Temperaturas la damaun enturn 7 grads, il suentermezdi enturn 16 grads. Cunfin da nulla grads sin 2000 fin 2500 meters.

Prognosas: Mardi e mesemna per gronda part sulegliv. Temperaturas 13 fin 15 grads. La gievgia en la Svizra centrala ed orientala neblì e per part plievgia. Venderdi neblì e probabel plievgia.

